

Debreceni Egyetem

Néprajztudományi és Muzeológiai Intézet

Ortodox hitre térés miatt a bíróságon

Lipcse, egy Máramaros vármegyei falu a 20. század fordulóján

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Témavezető

Prof. Dr. Keményfi Róbert

Egyetemi tanár

DE BTK Néprajztudományi és Muzeológiai Intézet

Készítette

Kádár Anna Katalin

DE BTK

I. évfolyam Néprajz (MA); Orosz (BA)

Szeged, 2024. 04. 16.

I. Bevezetés

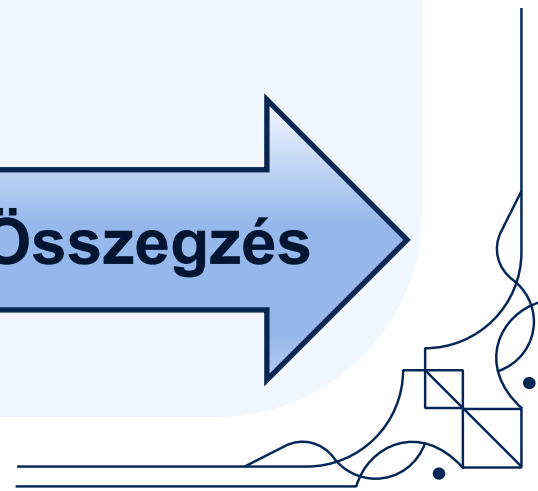
II.
A kutatás
alapját képező
új
forráscsoport
bemutatása

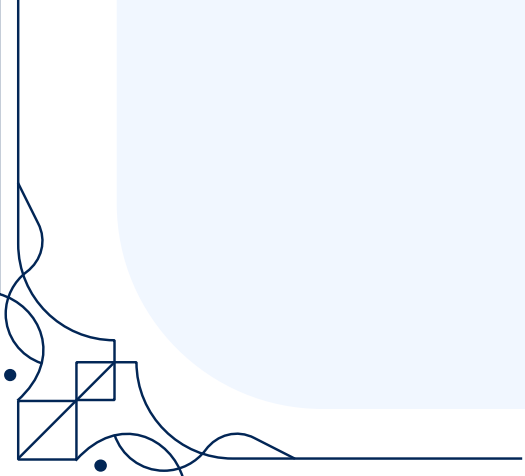
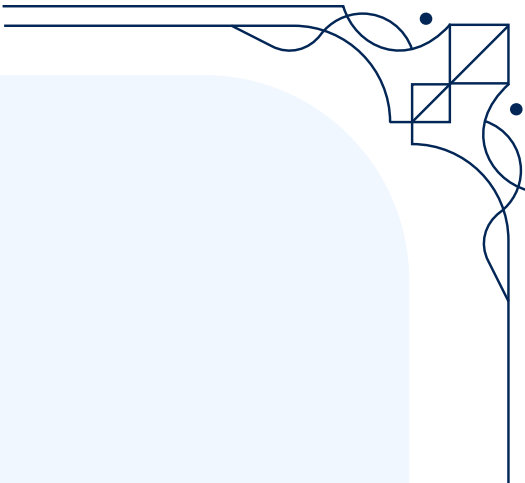
III. Elméleti
és
módszertani
keretek

IV. Máramaros
vidéke a
századfordulón

V. A lipcsei
áttérések

VI. Összegzés

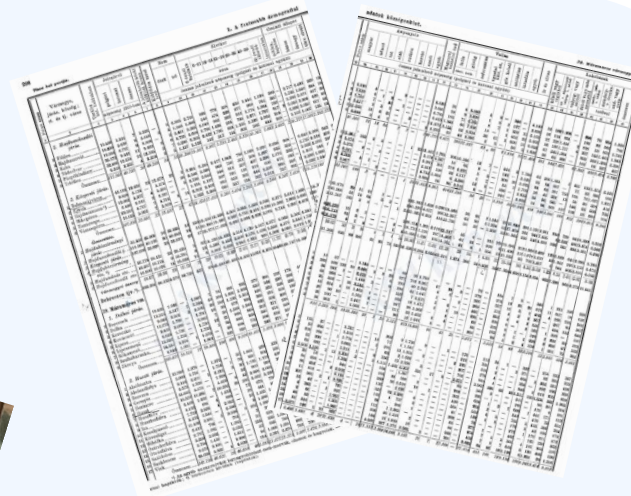
A kutatás alapját képező új forráscsoport bemutatása

Levéltári források

GMFL; MNL HBML; MNL OL; MEL;

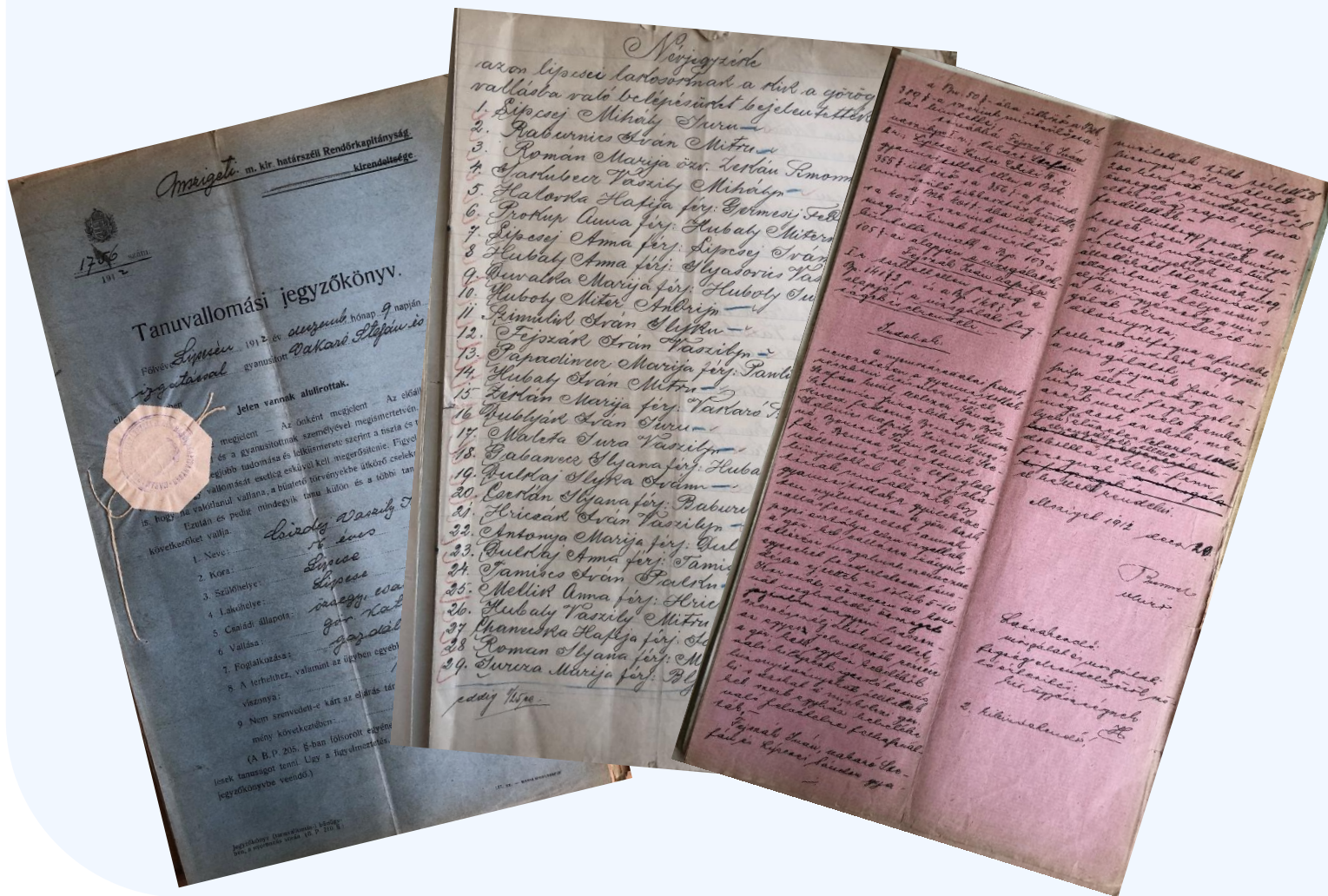
Tiszántúli Ref. Egyh. Kézirattára

Népszámlálás

A. A családban élők		B. A családban élők		C. A családban élők	
Szám	Név	Szám	Név	Szám	Név
1	...	1	...	1	...
2	...	2	...	2	...
3	...	3	...	3	...
4	...	4	...	4	...
5	...	5	...	5	...
6	...	6	...	6	...
7	...	7	...	7	...
8	...	8	...	8	...
9	...	9	...	9	...
10	...	10	...	10	...

Sajtóforrások

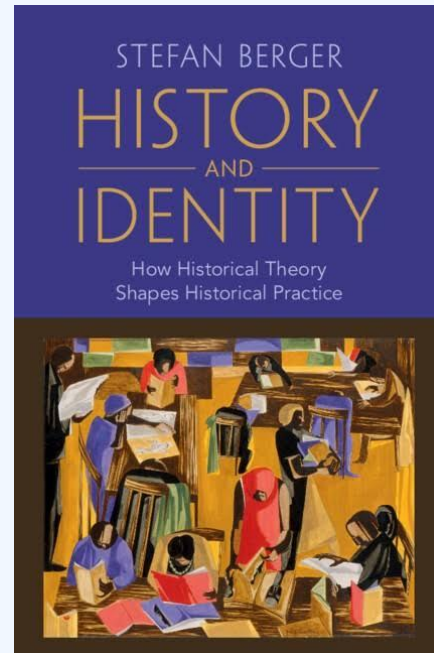
Elméleti és módszertani keretek

Történeti antropológia

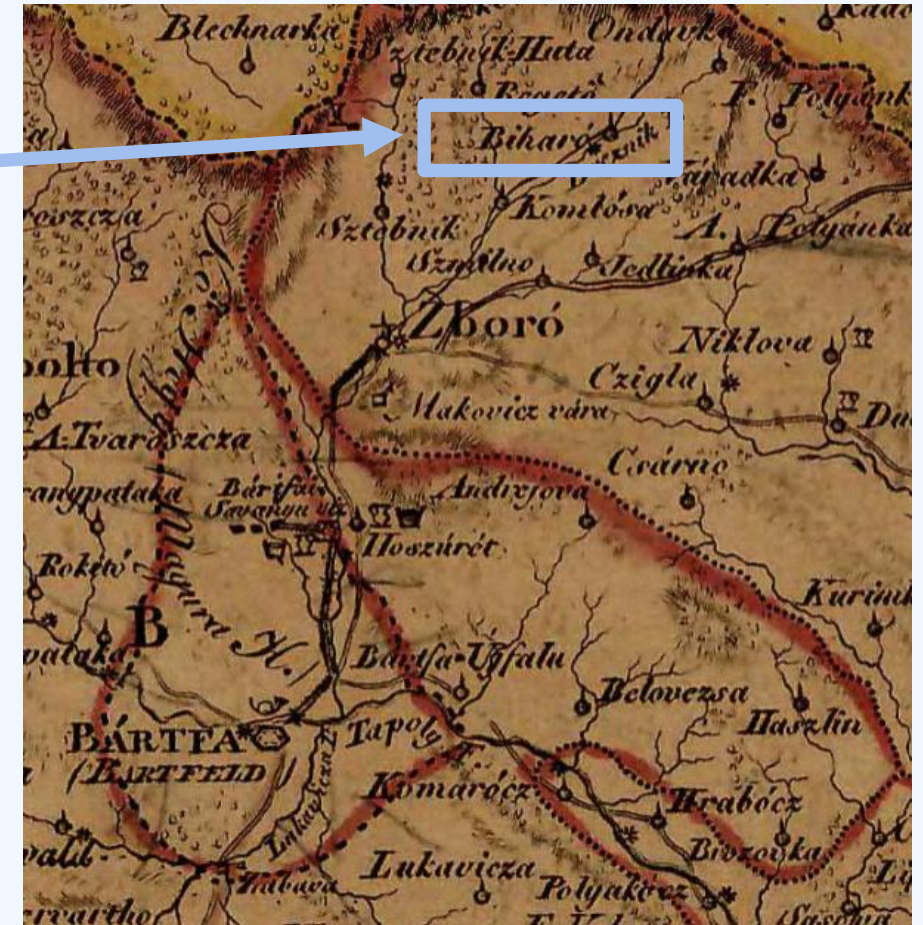
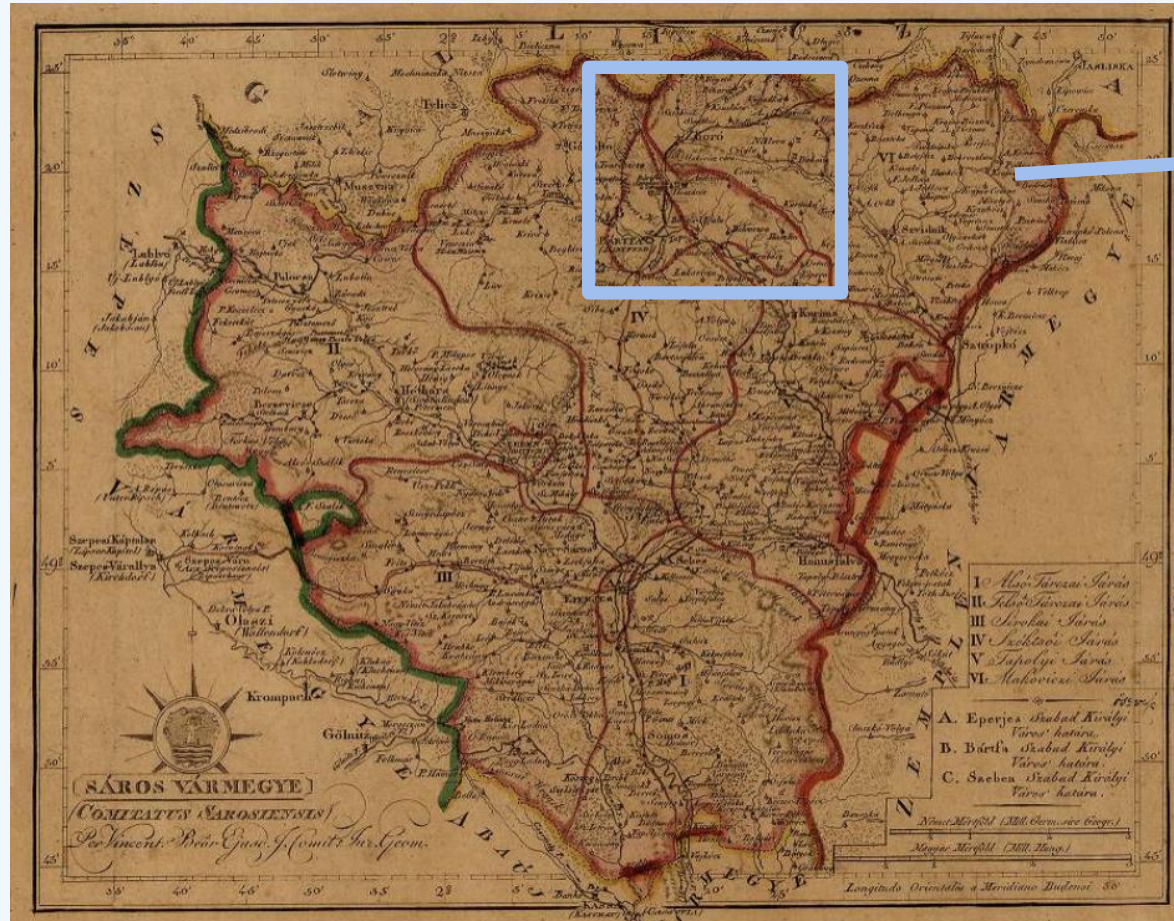
**marginális
közösség**

**peranyag – a
vádlottak
saját szavai**

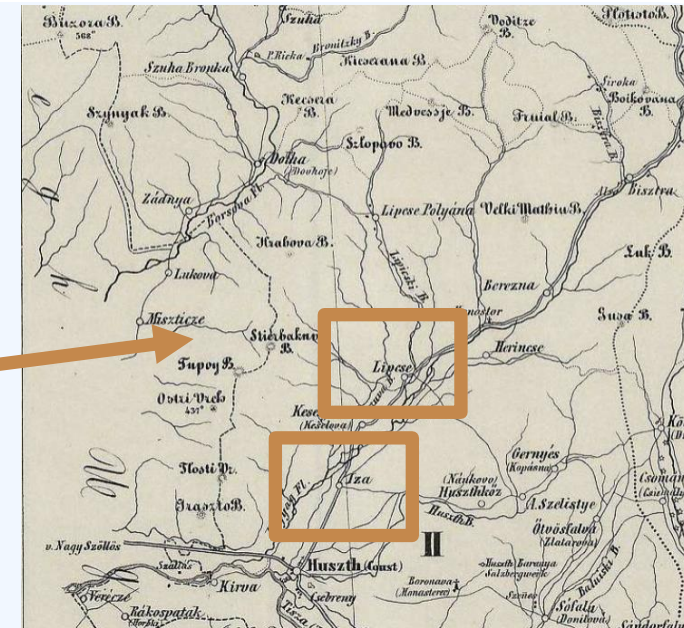
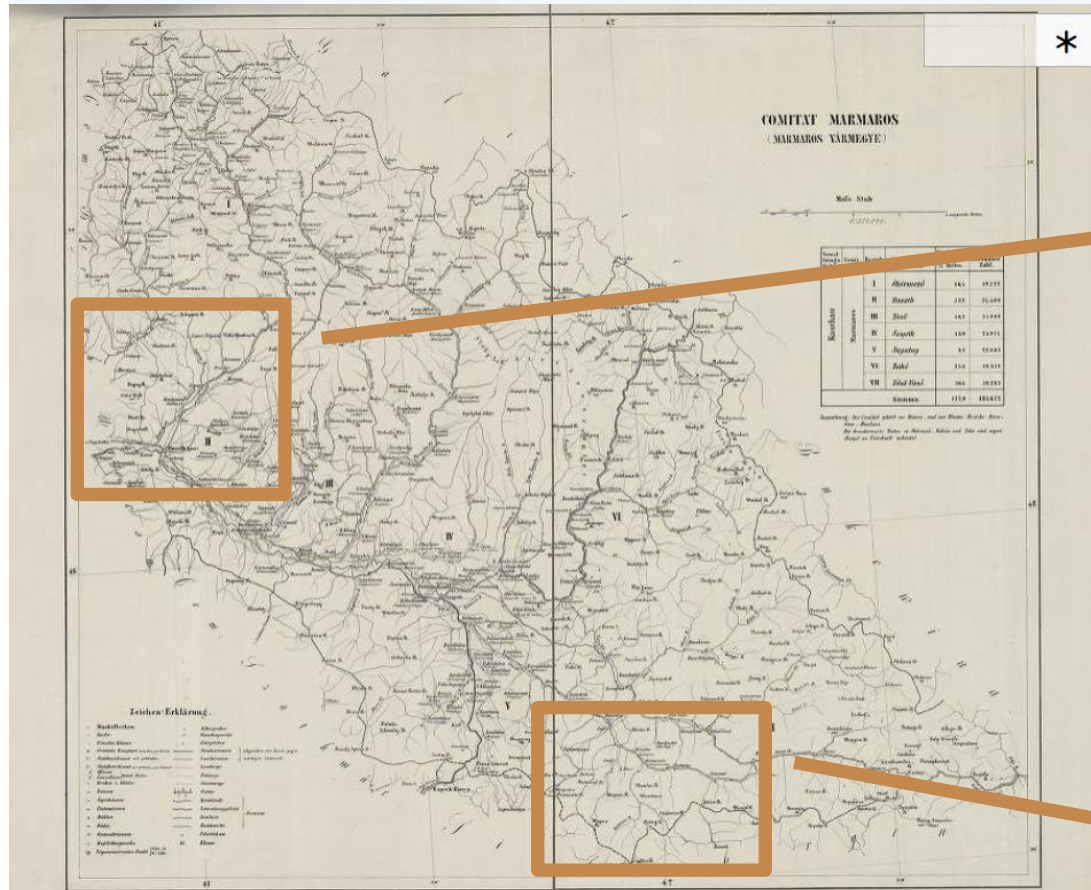
**a rövidtávú
összefüggések
és a narratíva a
központban**

Sáros vármegye (19. század)

Máramaros vármegye (1899)

A lipcsei áttérések

Problémafelvetés

„skizma”

A lightning bolt strikes the word "skizma" in the center of the diagram.

görögkatolikusok

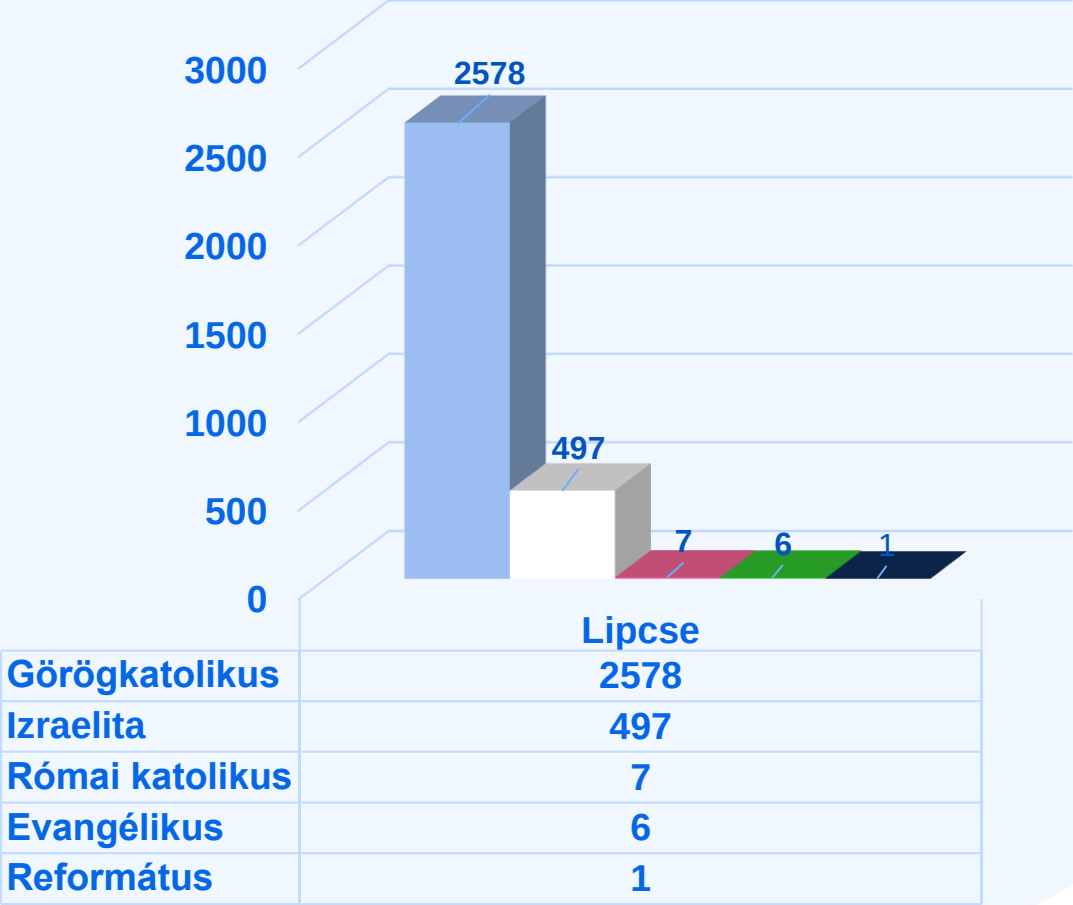
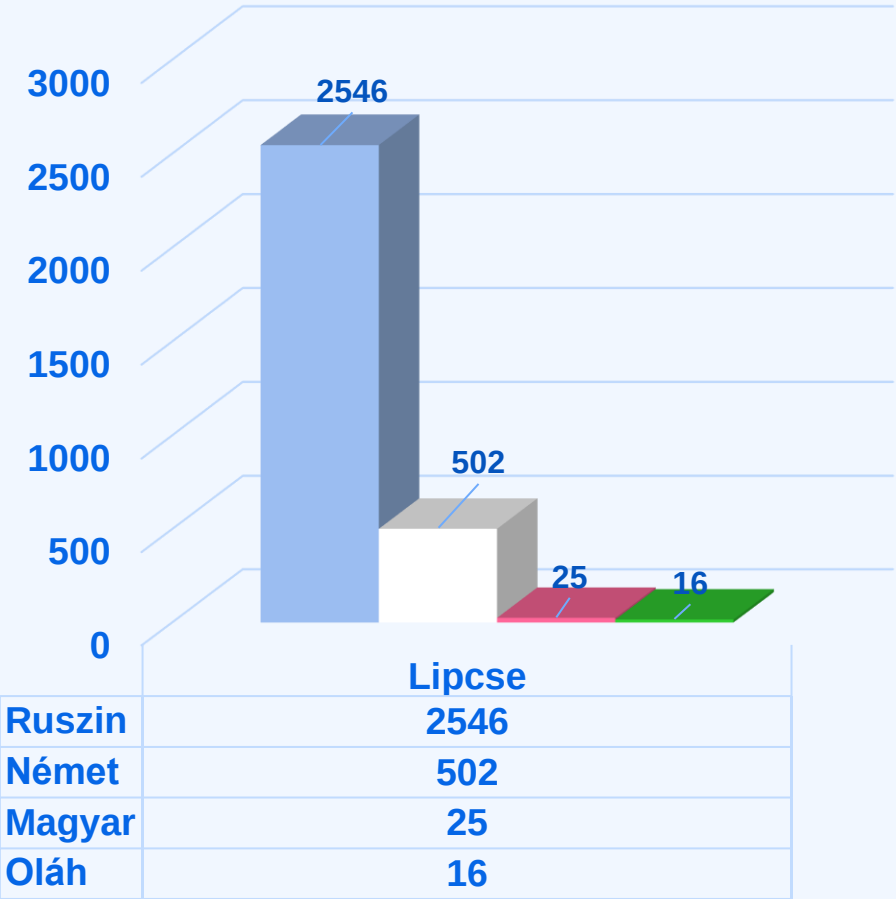

ortodoxok

Ortodox hitre térés 1912–1913

Lipcse nemzetiségi és felekezeti összetétele (1910)

összes: 3089
1912-ben 158-an tértek át

A görögkatolikus egyháztól elforduló ruszinokról szóló kortárs beszédmód vizsgálata

Ortodox hitre
térők

Egyházi és világi
tiszttségviselők

„skizmatikus
mozgalom”

„államellenes/hazafiatlan
izgatás”

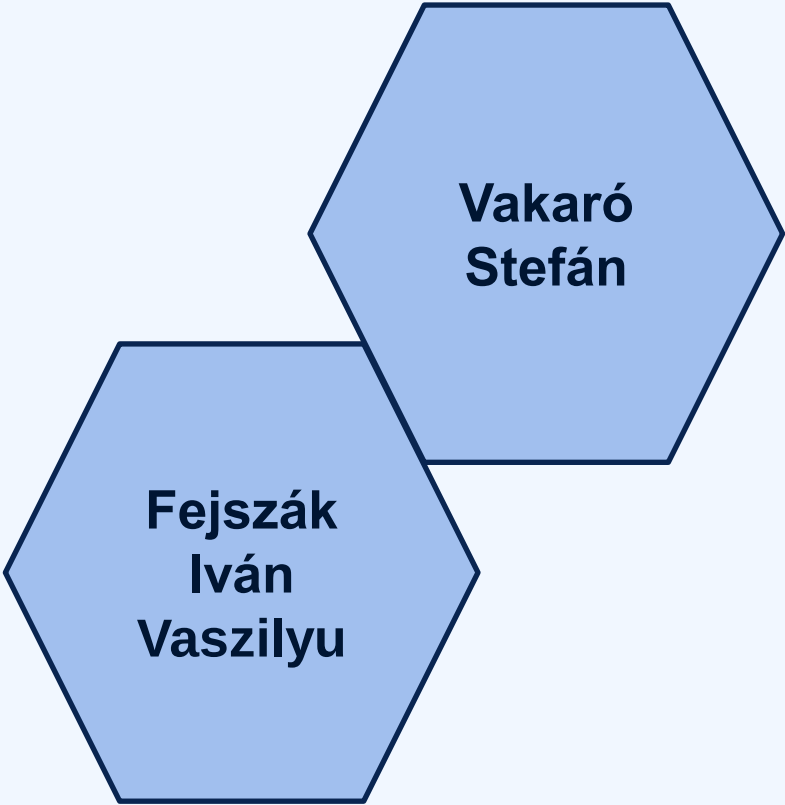
„dédapáink
vallása”

„az északkeleti skizma
orosz polgártársak
körében terjed”

A személyiség szerepe az ortodox hitre térítésben

a 158 áttérő névsora

Medveczky Andor tolmács szerepe

az antropológiai értelemben vett idegenség tapasztalata a tárgyalóteremben

„Azért *vallottam*, hogy Cselenjak Andrijunak *adtam az irataimat* elégetés végett, és ő azt meg is tette, mert *haragszom* rá és bajba *akartam* keverni.”

/Fejszák Iván vallomása (1912. 11. 27.)/

„*Gyanusított* figyelmeztetve hogy a fától maradt hamu fehér míg ellenben a papír hamuja fekete, a takaréktüzelyen azonban csak fehér hamu találtatott – *kijelenti*, hogy a papír elégése után hamuját *összemorzsolta* és úgy *vegyitette* a többi hamu közé.”

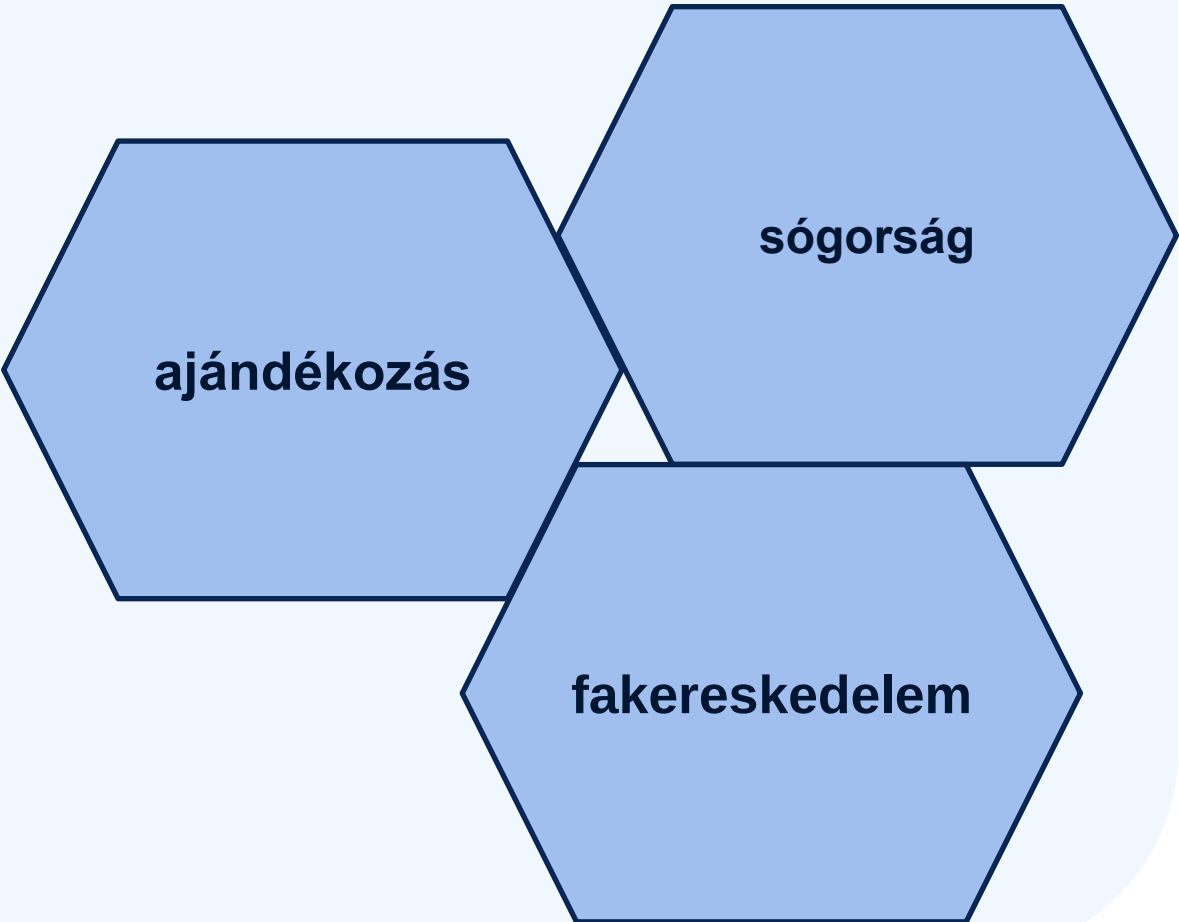
/Fejszák Iván vallomása (1912. 11. 27.)/

Az informális közösség létrejötte

**Vakaró Stefán munkavállalóként
Amerikában (1906–1907)**

a kapcsolat típusai az izai és a lipcsei lakosok között

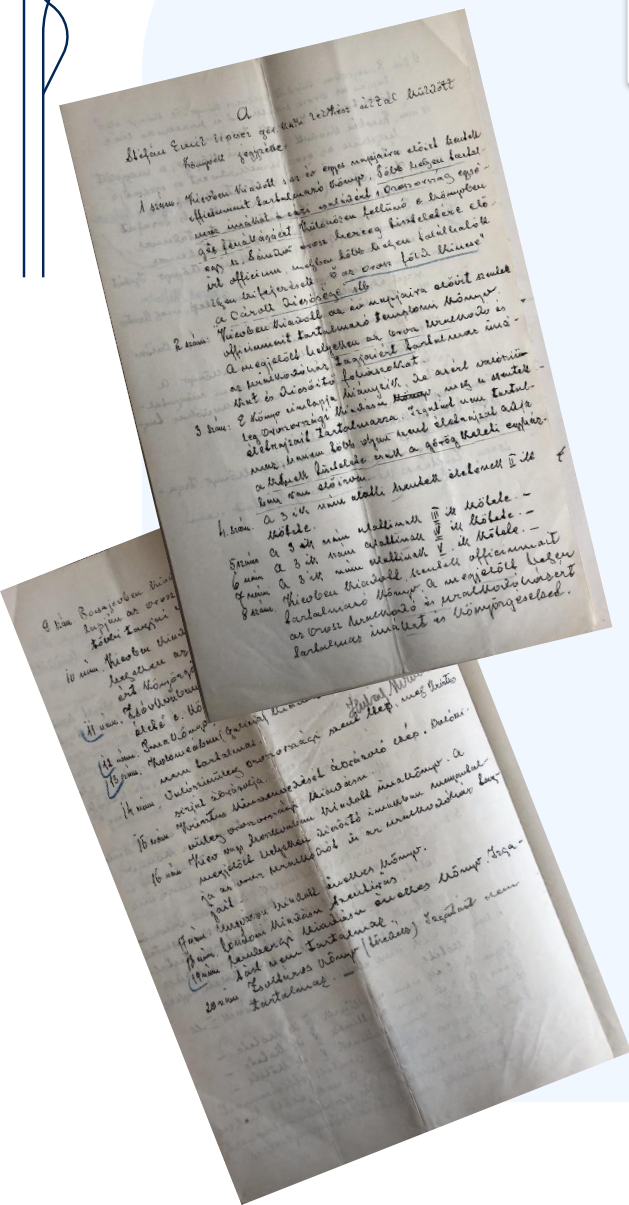
Az ortodox hitre térés folyamata és közösségteremtő szerepe

a 3089 lakosból 259-en
tudnak írni és olvasni

írni –
olvasni
tudás
hiánya

az
olvasás
a szóbeli
kultúrá-
ban

közösség-
teremtő
szerep

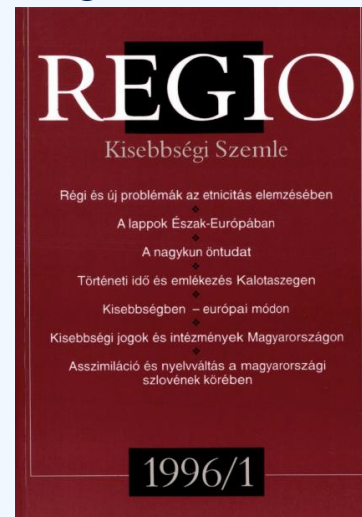
Válasz az opponensi véleményekre és a kutatás folytatásának irányai

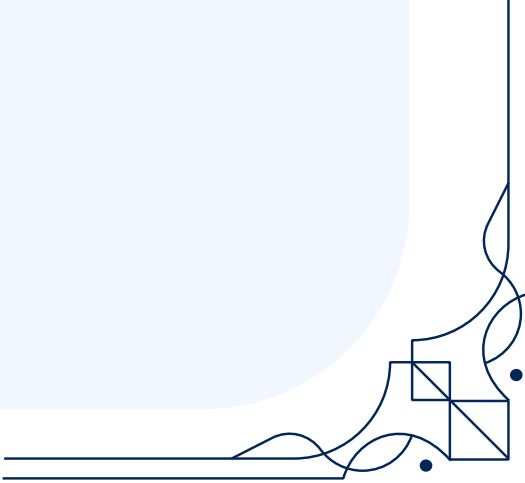
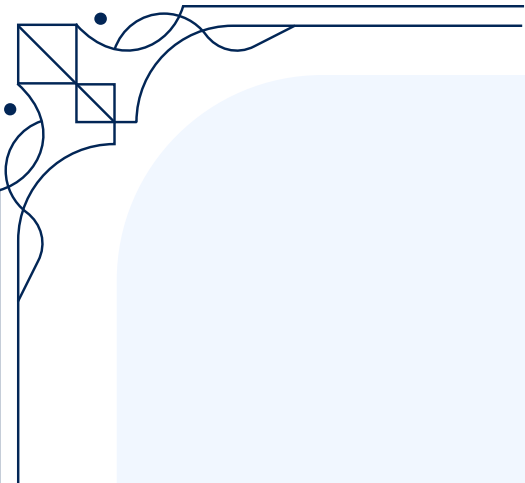
további
esetpéldák –
Iza – történeti
antropológia

Lipcse, Iza –
anyakönyvek
(1815–1919)

Barth, Fredrick:
Régi és új
problémák az
etnicitás
elemzésében.
„mezoszint”

Győri Róbert –
komplex fejlettségi
mutatók vizsgálata
– népszámlálási
adatok

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket!